

Jaroslava Kuchtová

*Kašlem
na život
bez lásky*

MARENČIN PT

JAROSLAVA KUČTOVÁ

KAŠLEM NA ŽIVOT
BEZ LÁSKY

MARENČIN PT

© Jaroslava Kuchtová, 2010, 2020

© Marenčin PT, spol. s r. o., 2020

Jelenia 6, 811 05 Bratislava, Slovakia

www.marencin.sk marencin@marencin.sk

Cover & layout © Marenčin Media, s. r. o.

847. publikácia, 2. vydanie

ISBN 978-80-569-0679-8 (viaz.)

ISBN 978-80-569-0680-4 (ePDF)

ISBN 978-80-569-0681-1 (ePub)

Pokojnú atmosféru mrazivého zimného rána náhle preťal nepríjemný zvuk. Približujúce sa zavýjanie sanitky zapôsobilo ako alarm na unavených vodičov, opatrne postupujúcich po vrstve čerstvo napadaného snehu. Bleskovo sa presúvali ku krajnici, aby dali prednosť blikajúcemu a húkajúcemu vozidlu rýchlej zdravotnej pomoci. Keď prefrčalo okolo nich, chaos a nervozita chytro opadli so vzdalujúcim sa zvukom sirény a zas mohli monotónne pokračovať smerom do centra mesta.

Za nemocnicou vládol nezvyčajný ruch. Lekár a niekoľko zdravotných sestier spolu s ošetrovateľom, opierajúcim sa o mobilnú posteľ, už čakali, pripravení na ohlásený príjem. Nervózne podupkávali od zimy, nadávajúc na počasie, ktoré neveštilo nič dobré. Snehu pribúdalo každou minútou a úmerne s jeho množstvom sa zvyšovalo aj riziko úrazov a dopravných nehôd. Mať službu v takýto čas bolo vyčerpávajúce.

Keď zbadali prichádzajúcu sanitku, zmlkli a zamerali sa na jediné. Záchranu a oživenie dievčiny, ktorú práve prevzali od záchranárov. Aj keď nos a ústa mala zakryté plastovou maskou kyslíkového prístroja, bolo vidieť, že je mladá a pekná. Sivo-bleďú tvár mala obrátenú trocha nabok, vyzerala, akoby spala. Zaklonená hlava sa jej mierne pohybovala v rytme behu ošetrovateľa, ktorý s ňou utekal kamsi do útrob nemocnice. Ľavá ruka, do ktorej jej vtekal roztok s infúziou, jej bezvládne visela a poskakovala pri každej nerovnosti terénu.

Niekoľko krokov za nimi bežalo ešte zopár ľudí. Vysoký tmavovlasý chlap v zimnom kabáte sa pokúšal pomôcť pri tlačení postele, no iba zavádzal. Keď sa naňho ošetrovateľ nevrlo osopil, pustil sa posteľ, ale neprestal bežať. Vydýchol si až v miestnosti, za ktorej dverami zmizla posteľ s jeho bezvládnou dcérou. Ďalej ho už nepustili, a tak iba sťažka dosadol na čalúnenú lavičku hneď vedľa dverí. Zopár minút po ňom vbehla do čakárne tmavovlasá žena. Najprv sa poobzerala po miestnosti a potom, hlasno dýchajúc, sa spustila na lavičku vedľa neho. Asi o štvrthodinu sa dvere otvorili ešte raz. Drobná plavovlasá žena so strhaným výrazom v tvári takmer vrazila do muža, ktorý už nesedel, ale nervózne sa prechádzal po miestnosti.

„Čo je s ňou? Kde je? Mohla by som ju vidieť?“ ozvala sa namiesto pozdravu.

„Upokoj sa,“ položil jej muž ruku na plece, no ona ju nahnevane striasla. „Odpovedz mi! Prečo nič nehovíš?!“ Okrem netrpezlivosti znela v jej hlase jasná panika.

„Je mimo ohrozenia života. Stav je však vážny...“

Žena bez slova odkráčala k oknu oproti lavičke so sediacou tmavovláskou. Popritom sa roztrásenými rukami usilovala pozapínať kabát, spod ktorého vykúkal biely frotírový župan. Holé nohy mala obuté v zimných čižmách, ktoré jej siahali približne do výšky kabáta. Ešte mokré vlasy jej ako špagáty viseli okolo tváre. Bolo jasné, že vybehla rovno z vane. Obrátila sa chrbtom, aby nevideli slzy, ktoré jej znenazdania tiekli po tvári, rozhorúčenej nervozitou a rozrušením.

Po krátkej chvíli sa muž opäť posadil. Nevydržal však dlho. Znova vyskočil, očividne bol nervózny. Sem-tam prehodil zopár slov s tmavovláskou, oddychujúcou hneď vedľa dverí. Na chvíľu sa zastavil pohľadom na ženu, obrátenej k nemu chrbtom. Urobil dva kroky smerom k nej, potom, akoby si to rozmyslel, cúvol a ďalej pokračoval v nervóznom pochodovaní po miestnosti. Až kým sa neotvorili dvere, v ktorých sa zjavila sestrička.

„Pán doktor by potreboval hovoriť s osobou, ktorá bola pri kolapse dievčiny,“ oslovila najprv muža, ktorý bol k nej najbližšie, potom zaváhajúc sa ešte opýtala: „Alebo ste boli pri tom viacerí?“

„A čo je s ňou, prosím vás, čo je s ňou?“ skočil jej muž netrpezlivo do reči, tlačiac sa do otvorených dverí.

„Upokojte sa, pán Belan, vaša dcéra je momentálne mimo ohrozenia života. Stav je síce vážny, ale to najhoršie je už zažehnané. Pán doktor vám o tom určite povie viac, ale teraz musíte chvíľu počkať. V záujme vašej dcéry musíme urýchlene zistiť príčinu kolapsu, aby sme mohli čo najskôr nasadiť správnu liečbu. A na to potrebujeme svedka celej udalosti...“

„Ja som ju našla,“ postavila sa žena, sediac na lavičke, a váhavo pokročila k dverám.

„Nech sa páči,“ povedala sestrička a ustúpila, aby mohla žena vojsť, „pán doktor vás očakáva.“ Rukou ukázala na ďalšie dvere, za ktorými bolo počuť hlasy. Žena na ne nerozhodne zaklopala, a keď nikto neodpovedal, stisla kľučku.

„Dobrý deň,“ povedala váhavo, pozerajúc do očí mladému lekárovi. „Volali ste ma, to ja som našla Leu...“

„Výborne, pani Belanová, tak sa o tom porozprávame.“

„Volám sa Moravcová. Ivana Moravcová. Pani Belanová čaká vonku v čakárni. Viete...“ zháčila sa na chvíľku, „pán a pani Belanovci už dlhšie spolu nežijú, sú rozvedení, takže...“ nevedela, ako pokračovať, a tak ju doktor Babjak, ktorý mal práve službu, prerušil:

„Rozumiem, pani Moravcová, takže, poďme k veci. Vravíte, že vy ste našli to dievča. Mohli by ste mi podrobne opísať celú situáciu? Skúste si na to spomenúť čo možno najpresnejšie, každá maličkosť je dôležitá. Ak viete, čo sa stalo predtým, kde bola, čo jedla, čo robila, aj to by nám mohlo pomôcť.“

„Nuž...“ pani Moravcová sa na chvíľu zamyslela, potom, akoby to chcela mať chytro za sebou, spustila: „S Leou som včera nebola, naozaj neviem, ako strávila predchádzajúcu noc. Domov, teda do domu Milana, hm, pána Belana, som prišla až ráno.“

„Mohli by ste si spomenúť, koľko bolo hodín?“ prerušil ju lekár.

„Muselo byť niečo pred siedmou. Keď som pustila rádio, práve hlásili počasie. A to býva vždy po pol siedmej.“

„Výborne, pani Moravcová, pokračujte.“ Doktor si niečo zapísal a ona sa opäť rozhovorila.

„Počula som, že Lea je v kúpeľni. Zavolala som na ňu, či už jedla. Viete, doniesla som čerstvé rožky. Zakričala, že na jedlo nemá chuť, a tak som si spravila kávu. Napadlo mi, že možno si dá aj ona, preto som zaklopala na dvere jej izby, kde sa medzitým presunula. Neodpovedala, asi preto, lebo mala nahlas hudbu. Viete, ona má vždy hudbu veľmi nahlas. Tak som otvorila dvere, že sa jej opýtam. Iba zdvihla hlavu, no ostala sedieť. Sedela na posteli a vyzerala veľmi zvláštne.“

„Ako zvláštne, mohli by ste mi to bližšie opísať?“ prerušil ju lekár.

„Myslela som, že niečo jedla, lebo sa tak čudne oblizovala. Mľaskala, žuvala, potom prehĺtala... Nič tam však nemala, ani v rukách, ani tanier tam nebol... Vyzeralo to naozaj zvláštne, navyše, tie divné pohyby úst... Tak som sa jej ešte raz opýtala, či bude jesť. Čosi brblala, ale vôbec som jej nerozumela. Náhle sa zasekla uprostred tej hatlaniny a celkom jasne povedala, že čosi jej stúpa hore, že, že... to som jej už vôbec nerozumela. Len sa zrazu škľbla a padla z postele. Rovno na zem, ešte šťastie, že tam má hrubý koberec, ešte som začula, ako jej buchla hlava.“ Pani Moravcová na chvíľu prestala rozprávať, bolo vidieť, že je rozrušená. Slzy mala na krajíčku.

Doktor jej podal pohár vody. „Upokojte sa, prosím, viem, že to nie je pre vás nič príjemné, ale je to dôležité. Všetko, čo nám povie, nám môže mimoriadne pomôcť, všetko, čo hovoríte, má pre nás veľkú cenu.“

Pani Moravcová sa zhlboka nadýchla a s odhodlaním v očiach pokračovala:

„Tak som k nej priskočila, že ju zdvihnem, alebo čo, ibaže ona sa začala tak čudne škľbať. Naozaj som sa zľakla, najprv som od nej odskočila, nevedela som, čo to znamená. Akoby dostala kŕč, celé telo sa jej naplo, bola celkom vystretá. Iba hlavu mala zaklonenú, vyzerala, akoby skamenela. Zdalo sa mi, že prestáva dýchať, že začína modrieť. Možno sa mi to len zdalo, ale pochytila ma riadna panika. Bola som zdesená, prvé, čo mi napadlo, bolo utekať do chodby – nechala som si tam kabelku s mobilom – a zavolať Milanovi. Našťastie, zdvihol hneď. To on potom všetko zariadil. Ja by som to asi nezvládla. Bežala som naspäť do jej izby a... ten pohľad bol

strašný... Šklbalo jej celým telom, hlavou trieskala o zem, myslím, že z úst jej vychádzala krvavá pena..." Pani Moravcová prestala rozprávať, hlavu si skryla do dlaní a usedavo sa rozplakala.

Doktor sa postavil a pristúpil k nej. Jemne jej položil ruku na plece, pokúšajúc sa upokojiť ju.

„Chápem vás, pani Moravcová, ale už je dobre, celkom sme to zvládli. Už len chvíľočku, skúste sa, prosím, sústrediť. Naozaj je to dôležité..."

„Nevedela som, ako jej pomôcť, bola som celkom paralyzovaná,“ pokračovala, keď sa vyfúkala do papierovej vaty, ktorú jej podal. „Zdalo sa mi, že to trvá nekonečne dlho, vybehla som pred dom a volala o pomoc, no ako naschvál nikto nešiel okolo. Utekala som naspäť, rovno do jej izby. Už sa nešklbala, ležala na zemi a prekvapene na mňa pozerala. Zdalo sa mi, že už normálne vníma, hoci vyzerala vyčerpaná. Dokonca sa snažila niečo povedať. Že sa jej strašne chce spať a bolí ju hlava... Bolo tam cítiť pach moču, pán doktor, asi sa pomôčila..." Pani Moravcová vyzerala zahanbená, akoby sa to prihodilo jej. „Pokúsila som sa ju zdvihnúť na posteľ, aj ona sa snažila postaviť, no nešlo to. Zrazu som mala pocit, že váži prinajmenšom tonu. Neudržala som ju, a tak sa opäť zviezla na zem. Myslím, že vtedy upadla do bezvedomia.“

„Ako dlho bola v bezvedomí, kým prišla záchranka? Vedeli by ste to odhadnúť?“

„Myslím, že to netrvalo dlho. Ešte som sa ju pokúšala dvíhať, keď dobehol Milan a za ním tí ľudia v oranžových vestách. Viac vám už neviem povedať, už si nič nepamätám. V tej chvíli, ako prišli, som vypla, vedela som, že už to má na starosti niekto iný. Bola som v šoku, spamätala som sa až v aute vedľa Milana, ako sme uháňali za tou sanitkou..."

„Nuž, to nám stačí, pani Moravcová. Naozaj ste nám veľmi pomohli. Poprosím vás teraz, aby ste chvíľu počkali v čakárni. Musíme sa rozhodnúť, ako ďalej, a potom si nájdem čas, aby som vám vysvetlil to najdôležitejšie.“

Žena prikývla a, utierajúc si uslzenú tvár, vrátila sa do čakárne. Hneď k nej priskočili obaja Belanovci, či je niečo nové. Zatvárali sa sklamane, keď vysvitlo, že je všetko po starom a ešte vždy sa nič nevie o stave ich dcéry. Neostávalo iné, ako ďalej trpezlivo čakať, kým sa nezjaví doktor Babjak.

Trvalo asi pol hodiny, kým sa konečne otvorili dvere. Všetci vyskočili ako na povel, čakajúc, čo im lekár povie.

„Pán a pani Belanovci, ešte predtým, ako vám podám informáciu o stave pacientky, mám dôležitú otázku. Skúste mi na ňu odpovedať čo najpresnejšie. Mala vaša dcéra podobné záchvaty, krče, napríklad pri zvýšenej teplote, stavy porúch vedomia, letargie alebo akéhokoľvek nezvyčajného správania už aj

predtým? Spozorovali ste niečo podobné už dávnejšie, napríklad v detstve?“ S očakávaním pozrel na nich, no obaja takmer naraz, pokrútili hlavami.

„Nie, nikdy. Také niečo by sme si boli určite všimli. Nie je možné, aby nám to uniklo, však, Alena?“ obrátil sa pán Belan na bývalú manželku.

„Má pravdu, keby sa také niečo stalo, boli by sme to riešili. Okamžite...“

„V poriadku, takže príčinu musíme hľadať inde. Možno nám pri tom pomôže vaša dcéra. Momentálne je mimo nebezpečenstva, ale stále musí byť pod kontrolou. Takýto záchvat sa môže zopakovať hocikedy. Je síce pri vedomí, ale je mimoriadne vyčerpaná, preto by som vás prosil, aby ste sa vrátili domov. Teraz ju necháme spať, a ak sa do zajtra nič neprihodiť, budete ju môcť navštíviť.“

„Nemohli by sme ju aspoň vidieť? Iba na chvíľočku...“ žobronila pani Belanová.

„Nie, teraz to nie je vhodné. Vaša dcéra momentálne potrebuje pokoj a spánok. Navyše, vôbec nič si nepamätá,“ váhavo dodal doktor Babjak.

„Chcete povedať, že... že mohlo dôjsť k poškodeniu mozgu, že...“ pán Belan bol zdesený.

„Nič také som nepovedal, pán Belan. Momentálne vám nemôžem povedať nič viac, ako som vám povedal. Momentálne môžeme len dúfať, že nič také sa nestalo a bol to iba klasický epileptický záchvat.“

„Epileptický záchvat?!“ zopakovali po ňom obaja Belanovci takmer súčasne.

„Áno, na prvý pohľad to vyzerá ako epileptický záchvat. Na prvý pohľad... Ak je to tak a ak sa nám podarí objasniť, čo bolo príčinou jeho vzniku a aký bol podnet na jeho spustenie, budeme múdrejší.“

„To je hrozné, to je hrozné,“ lamentovala pani Belanová, no doktor Babjak ju prerušil.

„Ak sa potvrdí, že ide o epilepsiu, bude to ten lepší prípad, pani Belanová. Epilepsiu vieme liečiť, prípadne udržiavať ochorenie v takom stave, že život človeka je takmer celkom normálny. Mnohí pacienti sa musia liečiť celý život, no je aj mnoho pacientov, ktorým dokážeme vysadiť liečbu a zostávajú bez záchvatov,“ pokúšal sa ich upokojiť. „Nesmiete sa poddávať zúfalstvu, v každom prípade urobíme všetko, čo je v našich silách,“ ubezpečil ich, keď sa s nimi lúčil.

Neostávalo iné, len mu uveriť. I keď s obavami, domov odchádzali predsa len o niečo pokojnejší.

Už sa takmer rozvidnievalo, no Alena Belanová mala pocit, že nespala ani minútu. Všetko je moja vina, je to iba moja vina. Bože, keby som to

len vedela, toto tu sa nemuselo stať, horekovala. Celú noc sa prehadzovala z boka na bok a modlila sa za svoju dcéru Leu. Bože, neublíž jej, prosím ťa, to ja som všetkému na vine...

Na druhý deň sa pred dverami, za ktorými ležala ich dcéra, stretli už len manželia Belanovci. Lekárka, ktorá v ten deň slúžila na ARO, im povolila krátku návštevu, ale upozornila ich, že Lea sa necíti najlepšie.

„Čo to znamená, že sa necíti najlepšie?“ vyľakala sa jej matka, pociťiac slabosť v nohách.

„Pozhovárame sa o tom neskôr, dobre?“ slúbila doktorka a dodala: „Zastavte sa za mnou, prosím, keď budete odchádzať, áno? Sestričky vám povedia, kde ma nájdete.“

Alena netrepežlivo prikývla, už sa nemohla dočkať, kedy konečne uvidí dcéru. Veď ju nevidela vyše pol roka! S obavami vstupovala do miestnosti, kde medzi množstvom prístrojov a hadičiek ležalo akési telo.

Bože, to nemôže byť pravda! To nemôže byť moja Lea... Zhrozená pozerala na vychudnuté devätnásťročné dievča, ktoré vyzeralo ako... ako malé dieťa!

„Lea, dievčatko moje...“ slzy sa jej kotúľali po tvári, keď si sadala k posteli a opatrne sa dotkla kostnatej ruky, ktorá vyzerala ako z porcelánu.

„Mami?“ Lea si pomaly zložila ruku z tváre, zakrývala si ňou oči, a váhavo ju vložila do matkinej dlane. „To si ty, mami?“ Zdalo sa, že sa usmiala.

„Ja som to, dušička. Tu som, pri tebe. Aj ocko prišiel,“ naznačila hlavou za seba. „Všetko bude dobré, uvidíš. Už sa nemusíš báť, už sme pri tebe.“

„Ale ja sa bojím, mama. Oni ma dostanú, oni si počkajú, kým odídeš, a potom... Mami, prosím ťa, neodchádzaj. Zostaň tu, prosím ťa, so mnou, oni ma stále prenasledujú..., mami, ja mám strach! Oni ma nenechajú!“ zdesenie a panika zavibrovali v jej hlase, ako sa pokúšala posadiť a dostať bližšie k matke.

Obaja Belanovci na seba vyľakane pozreli. Takmer naraz vyskočili, aby ju uložili naspäť do pôvodnej polohy. Zrazu sa zdala smrteľne vystrašená a oni spolu s ňou. Báli sa, že sa odpoja všetky tie hadičky, vedúce k prístrojom pri posteli, a ohrozí to život dcéry.

„Miláčik, tu sme, neboj sa, nič sa ti nemôže stať. My s ockom nedovolíme nikomu, aby sa ti niečo stalo, nikomu!“ Pani Belanová ju hladkala po hlave a pleciach a cítila, ako napätie pomaly ustupuje a Lea sa upokojuje. Len ju hladkala a hladkala a nemohla uveriť, že hladká svoju dcéru. Aj keď bola iba kosť a koža, cítila, že je to opäť jej stará dcéra, jej Lea, ktorá ju má rada a dôveruje jej. A ktorá jej... odpustila.

Nenápadne si voľnou rukou zotrela slzy, čo sa jej tlačili do očí. Nechcela,

aby to Lea zbadala, nechcela ju opäť rozrušiť. Milan, jej bývalý manžel, stál za ňou, a tak nikto nevidel, že aj on bojuje so slzami.

„Mami?“ ozvalo sa po hodnej chvíli. Iba jej stisla ruku na znamenie, že počúva. „Ja zomriem, však?“ spýtala sa Lea ticho, no zreteľne.

„Nezomrieš, miláčik. My to nedovolíme. My s ockom to nedovolíme, vieš?“ Dobreže sa rozplakala, ale nemohla si to dovoliť. Musela vyzerat silná a rozhodná, hoci skutočnosť bola celkom iná. Aspoň ruku jej stisla pevne a presvedčivo, tak veľmi chcela, aby jej dcéra dôverovala! Bolo vôbec možné, aby takej matke niekto dôveroval? Sama o tom pochybovala...

„Zostaneš pri mne, mama, však? Keby si odišla, zasa prídu tí ľudia, mami, vieš? Príšerne sa bojím, že zaspím a oni to využijú... Ale ja nezaspím, musím dávať pozor... Ja som stále hore, vieš?“

„Pokojne si pospi, miláčik. Neodídem, teraz budem strážiť ja, dobre? A keď bude treba, zavoláme si niekoho na pomoc, však, ocko?“ hladkala jej ruku a cítila, ako jej oťažieva. Lea jej uverila a takmer ihneď zaspala pokojným spánkom.

Pani Belanová sa rozhodla, že požiada o možnosť zostať s Leou v nemocnici, kým ju nepustia domov. Nevedela si predstaviť, že jej dcéra sa zrazu zobudí a ona tam nebude!

Keď po hodnej chvíli nakukla dnu hlava lekárky, našla ich tam svorne driemať – všetkých troch. Pravdepodobne ani Milan Belan toho veľa nenaspal počas uplynulej noci. Únava a vyčerpanie sa na nich podpísali spolu s ťažkou zodpovednosťou za ich dcéru, podľa zákona už dospelú. Lekárka ich ticho zobudila a požiadala o krátky rozhovor. Pochopili, že im ide povedať niečo vážne, niečo veľmi vážne.

2

Tá príhoda s Kely sa stala niekedy v marci, možno v apríli. Alena bola vo štvrtom semestri na vysokej škole a v ten deň sa venovala náročnej seminárnej práci, za ktorú mala dostať zápočet. Chcela sa prevetrať, a tak brnkla Vierke, svojej najlepšej priateľke, či nepôjdu na chvíľu vyvenčiť Kely, ich kokeršpanielku. Bola už síce tma, no jej to neprekážalo. Kely sa práve honcovala, tak s ňou cez deň von radšej nechodievali. Vtedy bol park plný psov a ich majiteľov, istejšie bolo venčiť ju až za úplnej tmy.

Vierka súhlasila, a tak sa vydali smerom k lesoparku, kde už o takomto čase nebolo živej duše. Práve sa veselo smiali, keď zbadali svetlo baterky.

„Kely, Kely...“ spamätala sa Alena, ale už bolo neskoro. Nemala ju na vďaka, veď kto by predpokladal, že sa tam v takýto pokročilý čas niekto zjaví?

Ale zjavil! Oproti Kely, ktorá nezaváhala ani na minútu, sa valil mohutne stavaný psisko. Aké plemeno to bolo, to neboli schopné vo svetle baterky narýchlo určiť. Asi v polovici vzdialenosti medzi majiteľom psa a dvojicou dievčat sa psy stretli. Všetci zdúpneli v očakávaní, čo sa bude robiť, no nemuseli čakať dlho. Že si psy budú rozumieť, to bolo hneď zjavné.

„Kely, Kely, poď sem,“ kričala Alena.

„Ben, k nohe!“ ozývalo sa z náprotivnej strany.

Všetko márne. Psy sa naháňali, obskakovali, váľali a zrazu... zmizli v najbližšom lesíku.

„Čo si nedržíte svojho psa na vôdzke?!“ oborila sa Alena na mladíka v športovom oblečení. Asi si tam prišiel zabehať.

„Ja? Ja si mám držať psa? To vy si máte držať svoju sučku!“ vrátil jej rovnakým tónom. Potom ešte zahundral: „A určite sa ešte aj honcuje...“

„Och, bože!“ zdúpnela Alena. „Doma ma zabijú! Ký čert vás sem poslal, no bolo mi toto treba?!“ obrátila sa na Vierku s otázkou, na ktorú nebolo odpovede.

„Kely, Kelýýý,“ vykrikovali spolu s Vierkou a vydali sa smerom k lesu, kde oba psy zmizli.

„Šetrite si hlasy,“ povedal mladík, „tie majú teraz iné starosti,“ ubezpečil ich.

„Ja by som ho roztrhala na kusy,“ hundrala si Alena popod nos tak, aby to počul aj on. „Práve teraz si musel ísť zabehať!“

„A vy tu čo robíte takto v noci? Prišli ste sa dať znásilniť, či čo?“ okamžite jej to vrátil. „Vy sa nebojte chodiť samy dve takto neskoro po vonku?“

„Nebojíme. Máme predsa psa!“

„Vy nemáte psa, vy máte... nadržanú sučku. Lepšiu ochranu si už neviem predstaviť,“ šprihol im do tváre provokatívne. Ešte sa aj smial.

„Prestaňte sa smiať ako nejaký... ako nejaký...“

„... idiot?“ opýtal sa.

„Keď ste to už povedali, tak áno, presne to som mala na mysli. Smejete sa tu ako... idiot a moja Kely je už kdesi zabitá tým vašim krvilačným psiskom!“

„Prosím vás, vaša Kely si celá šťastná užíva s mojím priateľským labradorom a vy tu robíte paniku. Celkom zbytočnú paniku,“ očividne sa jej vysmieval a to popudilo Alenu ešte väčšmi.

„Som zvedavá, či si potom zoberie tie šteňaťá, inteligent!“ povedala to akože Vierke, ale dúfala, že počuje aj on. Potom sa rezignovane obrátila už len na priateľku:

„Poď, Vierka, ideme ju pohľadať...“

Motali sa tam ešte dlho, raz bolo počuť Kely, potom zas Ben, všetko

márne, nijaký ohlas. Až asi po polhodine, možno to trvalo aj dlhšie, sa psy zrazu vynorili. Svorne si cupkali vedľa seba ako najlepší kamaráti, vrtiac chvostmi a poskakujúc od radosti, celé šťastné, že si našli svojich pánov.

„Poď,“ nahnevaná Alena schmatla Kely za obojok a pripla jej vodidlo.

„No, ako si sa mi mal, môj zlatý?“ vítal sa so svojim psom prehnane priateľsky jeho majiteľ. „Dnešná prechádzka stála za to, však? Aj zajtra sem prídeme, čo povieš, kamarát?“ Alena myslela, že ju od jedu roztrhne.

Ešte hodnú chvíľu počuli jeho smiech a aj skučanie psov, ktorým bolo ľúto, že ich rozdelili.

O deväť týždňov sa Kely stala matkou, prvý a posledný raz. Potom ju dali sterilizovať a už nikdy sa nemuseli starať, čo spravia s malými šteňatami. Kely porodila šesť nádherných čiernych batôžkov, tri psyky a tri sučky. Alena by si ich najradšej nechala všetkých šesť, ale rodičia nesúhlasili. Bývali vtedy v bytovke na sídlisku, síce s množstvom zelene, ale predsa len v byte, v ktorom už kralovala Kely. Nakoniec sa im podarilo nájsť nový domov aspoň pre štyri šteňatá. Psíka a sučku, čo zostali, umiestnili dočasne k starým rodičom, kým kohosi nenájdu. Našťastie, mali rodinný dom, a tak sa veľmi nebránili.

To leto, keď sa Kely narodili šteňatka a Alena šla na letnú prázdninovú brigádu do konzervárni v Rimavskej Sobotě, bolo jedno z najkrajších. V to leto sa zoznámila s Milanom Belanom.

Najprv ho nespoznala. Pristavil sa pri nej práve vtedy, keď sa jej slzy liali z očí prúdom a sto ráz oľutovala myšlienku ísť si zarobiť na brigádu do konzervárni. Zaradili ju do prevádzky na výrobu leča a práve vtedy šúpala cibuľu. Od šiestej hodiny ráno do druhej popoludní! A takto to malo byť celý mesiac...

„Čo je, čo plačeš?“ oslovil ju akýsi mládenec. Neskôr zistila, že je to študentský dozor, štvrták, ktorého vysoká škola – vtedy sa ešte volala Vysoká škola dopravy a spojov v Žiline – vyslala, aby na všetko dozeral, prípadne riešil problémy, ak by sa nejaké vyskytli.

„Daj pokoj, neprovokuj!“ odvrkla mu uplakaná Alena. Ešte pol hodiny a zabalí to. Dovtedy musí ošúpať čo možno najviac cibule, bola platená na kus. Ani naňho nepozrela. Nezdržuj, pomyslela si, prišla som si sem zarobiť. Ale on tam iba stál a len na ňu zíal.

„Ako sa majú šteňatka?“ opýtal sa odrazu.

„Prosím?“ zdvihla hlavu a pozrela naňho. Bol riadne vysoký, musela si rukou zacloniť oči, aby jej do nich nesvietilo slnko. Sedela pred dverami prevádzky, tam sa jej plakalo menej ako dnu. „Odkiaľ vieš o mojich šteňatkach?“ čudovala sa.

„O našich šteniatkach,“ opravil ju a zasmial sa.

Konečne ho spoznala, vlastne ten smiech. Aj po mesiacoch si vybavila, ako dobre sa zabával počas jarných záletov svojho labradora. Vtedy nemala čas bližšie si všimnúť akéhosi bláznivého majiteľa ešte bláznivejšieho psa. Až teraz sa jej naskytna príležitosť dôkladnejšie si ho prezrieť. Svojimi hnedými huncútskymi očami sa na ňu usmieval vysoký a vyšportovaný mládenec. Rovnakú farbu mali aj nakrátko ostrihané vlasy, čo bolo dosť nezvyčajné. V tom čase leteli podstatne dlhšie vlasy. Možno sa dal ostrihať pre horúčavu, ktorá sa dolu na juhu Slovenska mohla v tento letný čas očakávať. Oblečené mal len tričko a kraťasy, na nohách biele botasky. Museli to byť aspoň desiatky, taký bol vysoký. Vrátila sa pohľadom nahor a skonštatovala:

„Takže predo mnou stojí ten...“ nedokončila, skočil jej do reči.

„Áno, pred tebou stojí ten idiot, tak si ma vtedy tuším nazvala, ten idiot, čo to všetko spôsobil,“ usmial sa zoširoka a potom veselo dodal:

„Volám sa Milan, Milan Belan. Pokojne si ma môžeš prezrieť – v plnej kráse,“ zapózoval.

Predstavila sa mu aj ona, ešte mu aj ruku podala. Nech vie, čo je to voňať cibuľou!

„Ja som Alena Kaliská a vonkoncom nechápem, prečo práve ja musím robiť takúto odpornú prácu, a iní si môžu spokojne chodiť po fabrike a kontrolovať, neodpustila si provokačnú poznámku.

„Pred dvoma rokmi som aj ja šúpala cibuľu, dievčatko. Keď budeš veľká, tiež možno postúpiš,“ vysvetlil jej. „Nuž ale, keby si veľmi chcela, mohol by som skúsiť preložiť ťa na prevádzku, kde robia rajčínové pretlaky. Nič by si nerobila, iba by si si pekne driemkala, sediac pri páse, a sem-tam by si vyhodila zhnitú rajčinu,“ ponúkol sa.

„Vďaka za ochotu, zostanem radšej tu. Ja potrebujem niečo akčnejšie, ako sú paradajky.“

„Nuž, keď sa ti cibule javia akčnejšie ako paradajky, pokojne si tu zostaň. A... už si to!“ rozlúčil sa a pokračoval v obhliadke.

V sobotu večer sa s ním stretla opäť. Robil dozor na diskotéke v meste, kde sa zišli takmer všetci brigádnici, okrem tých, čo mali nočné zmeny. Alena tam bola so svojím priateľom Mirom, ktorý za ňou pricestoval zo Žiliny, aby s ňou strávil víkend. Milan sa zas motal okolo peknej brigádničky z bratislavskej vysokej školy a zdalo sa, že si rozumejú. Na chvíľu sa pri sebe aj pristavili, pričom Milan si neodpustil provokatívnu poznámku:

„Iba sa mi to zdá, alebo tu naozaj cítiť cibuľu?“ Najradšej by ho zaškrtila.

Ten večer sa neskončil dobre. Pohádala sa s Mirom a to tak poriadne, že jej priateľ sa uprostred noci zbalil a peši napajedene odpochodoval

smerom k autobusovému nástupištu čakať na prvý ranný spoj do Žiliny. Chodili spolu už vyše troch mesiacov a to ho z jeho pohľadu oprávňovalo očakávať od nej viac než len obyčajné prenocovanie. Alena sa však do ničoho nehrnula, naopak, všetko odkladala na neskôr, zatiaľ nebola pripravená na vážnejší vzťah.

„Dokedy mám čakať?“ rozčúlil sa vtedy Miro. „Ty si hádam myslíš, že som sa sem trepal – a toľké kilometre! – len pre debilnú diskotéku?!“

To Alenu ešte väčšmi utvrdilo v presvedčení, že nechce, aby sa to stalo práve s Mirom. Ak raz k tomu dôjde, povedala si kedysi dávno, musí si byť istá, že s tým človekom chce prežiť zvyšok života. To bolo jej krédo a bola rozhodnutá držať sa ho stoj čo stoj. Či takého človeka nájde, vtedy netušila. Hoci Miro bol už druhý vážnejší vzťah v jej živote, vo svojich dvadsiatich dvoch rokoch bola ešte vždy panna.

Nasledujúcu sobotu sa brigádnici opäť stretli v tom istom podniku. Na taký zapadákov, ako bola vtedy Rimavská Sobota, vyzeral celkom slušne. Dokonca tam hrala živá hudba. Lenže Alena takmer celý večer sedela. Počúvala hudbu a sledovala páriky, čo sa už stihli za tie dva týždne povytvárať. Ju si nikto nevšimol, veď týždeň predtým tam bola so svojim priateľom, ona bola predsa zadaná. Až takmer ku koncu, keď sa ozvala pomalá melódia, sa jej spoza chrbta ozvalo:

„Smiem prosiť, cibulienka?“

Ani sa nemusela obrátiť, vedela, že je to Milan.

„Napáčneš,“ odvrkla mu, ani sa len neobrátila.

„Ja to skúsím risknúť,“ povedal Milan a vytiahol ju na parket.

Začali tancovať s decentným odstupom, medzera medzi nimi ich priam nabádala k rozhovoru.

„Kde máš svojho priateľa Mira?“ spýtal sa hneď na úvod. „Nechal ťa tento týždeň na ocot?“ bol zvedavý.

„Obávam sa, že nielen tento týždeň,“ zasmiala sa Alena. Pravdupovediac, ani jej to nebolo veľmi ľúto.

„No toto!“ čudoval sa Milan, „jemu cibuľa nevonía?“

„Nuž, tá asi vonia málokomu,“ povzdychla si Alena, „a ešte v takom množstve...“

„Okrem mňa, cibulienka. Ja mám náhodou cibuľu veľmi rád!“ ubezpečil ju a na znak toho si ju k sebe tesnejšie privinul.

„Nevolaj ma tak, prosím ťa,“ poprosila ho a pokúšala sa vymaniť z jeho objatia.

Ďalší taký, pomyslela si, to hádam nie je možné! Napriek tomu cítila, že jej vnútro zavibrovalo. O to usilovnejšie sa od neho odťahovala.

„A ako tá mám volať?“ uvoľnil trochu zovretie.

„Povedala som ti predsa, že sa volám Alena.“

„Aha, už to mám: cibulienka Alena, môže byť?“

„Ešte šťastie, že som sa nedala nahovoriť na tie paradajky. Paradajočka Alena! To by mi tak ešte chýbalo,“ pridala sa k jeho smiechu napokon aj ona.

Chvíľu tancovali len tak, bez slov, keď sa jej opäť spýtal na šteňatá. Či ich už všetky predali, vraj ak nie, o jedno by mal záujem.

„Môj labrador Ben už totiž nežije,“ povedal skrúšene. „Asi pred mesiacom ho zrazilo auto. Musel som ho dať utraťiť.“

Fakt vyzeral smutný, Alena by ho najradšej objala. Namiesto toho zvolala:

„Ale to je výborné! Zostal nám ešte jeden psík a jedna sučka. Tak si môžeš vybrať. Sú to predsa Benove deti!“

„Nuž,“ zamyslel sa na chvíľu, „hľadám by som si radšej zobral psa. Budem mať pocit, že je to Ben...“

„A môžeš ho tak aj volať,“ dodala Alena, „Ben druhý. Nie je to pekné meno?“

Hneď na druhý deň, ako sa vrátili z brigády, si Milan prišiel po šteniatko. Bol ním priam unesený a najväčšmi tým, ako sa podobalo Benovi.

Odvtedy sa s Alenou stretávali častejšie. Vysvitlo, že nebývajú od seba ďaleko. On si s pomocou rodičov prerobil malý domček, čo zdedili na Bôriku, starom sídlisku hneď vedľa Soliniek, kde zas bývala Alena so svojimi rodičmi. Aj keď s Milanom nechodili na rovnakú fakultu, mnohé prednášky, a najmä cvičenia mávali obaja na Veľkom Diele, odkiaľ sa často po ich skončení vracali spoločne domov. Bola to pekná prechádzka dole lesíkom. Medzi stromami viedla široká, udržiavaná cesta a povedľa nej chodník vysypaný kamienkami. Vtedy sa veľa zhovárali, o všetkom. Vysvitlo, že majú množstvo spoločných záujmov, a čo bolo najlepšie, šport patril u oboch medzi najdôležitejšie. Obaja boli vášniví lyžiar, veď kto by v Žiline nebol, a obaja boli nadšení turisti. Ako dieťa prežil Milan väčšinu prázdnin u starých rodičov na chalupe na Orave a v tom krásnom kraji sa naučil mať rád prírodu.

Alena si uvedomila, že Milan ju púta čím ďalej, tým väčšmi. Páčilo sa jej na ňom prakticky všetko. Ako vyzeral, rozprával, ako sa správal k ľuďom, priateľom a aj k zvieratám. Videla to na malom Benovi, ktorý ho doslova miloval. Obdivovala na ňom rozhladenosť, dalo sa s ním zhovárať o veciach, o ktorých iní ani nechyrovala. Navyše, bol veľmi citlivý, aj keď to na prvý pohľad nebolo vidieť. Mal rád ľudí a možno preto mali ľudia radi jeho.

Alene nebolo jasné len jedno. Prečo takýto prítiažlivý mladý muž nemá priateľku? Čakala na vhodnú príležitosť, aby sa ho na to spýtala. Raz, keď sa vracali večer z prednášky, sa jej taká naskytla.

„Prečo?“ zamyslel sa na chvíľu Milan. „Nuž, asi som na ženy zanevrel po tom, čo som svoju priateľku, spolužiačku z krúžku, našiel na intráku v posteli s naším spoločným... asistentom z univerzity.“

Chvíľu bolo ticho, potom celkom veselo dodal: „Vieš, ja sa snažím mať pre istotu vždy dve lásky. Ak ma tá jedna sklame, mám sa kam obrátiť: k tej druhej. Mojou druhou láskou je šport. Ten ma vždy zachráni, na ten sa môžem vždy spoľahnúť.“ Kráčali tesne vedľa seba, takmer sa dotýkali. Zrazu zastal a povedal:

„Dúfam, že aj teraz to tak bude, cibulienka. Ak ma odmietneš, mám ešte šport...“ Pritiahol si ju opatrne k sebe, nevedel, ako zareaguje. Obával sa zbytočne. Privinula sa k nemu s takou nedočkavosťou, až ho to prekvapilo. Zrazu sa tam – uprostred cesty! – bozkávali, okolo nich prechádzali študenti, vracajúci sa z prednášky, obchádzali ich autá, a oni nič nevnímali. Nič nebolo dôležitejšie ako tá chvíľa, tá vzácna chvíľa, keď si túžili dať najavo, čo k sebe cítia, keď si náhle uvedomili, že patria k sebe. Tam a v tej chvíli sa museli dotýkať, objímať a šepkať si slová lásky, ktoré sa predtým, ktovie prečo, báli vysloviť. Odrazu to bola tá najprirodzenejšia vec na svete, ktorá sa nedala odložiť na neskôr.

Keď o niekoľko hodín Alena opatrne vstala, aby potichučky opustila malý domček na Bôriku, s láskou sa zadívala na spiaceho Milana.

Áno, som si istá, povedala si v duchu. S týmto človekom chcem prežiť zvyšok života.

Vzali sa o tri roky, dva týždne po jej promóciách.

3

Tie tri roky pred nežnou revolúciou, tri roky do narodenia dcéry Ley, ubehli ako voda. Alena nastúpila do žilinskej pobočky bratislavského výskumného ústavu a Milan sa na rok presťahoval do neďalekého Martina, aby absolvoval základnú vojenskú službu. Doma bol takmer každý týždeň, a keď nedostal opušťák, nič sa nestalo. Veď pre Alenu nebolo nič jednoduchšie, ako sadnúť do autobusu a o polhodinu sa objasť so svojím mladým manželom.

Keď sa Milan vrátil z vojny, chvíľu si užívali pohodlný život bez záväzkov a starostí. Milan pokračoval v takmer nezmenenom študentskom živote,

tentoraz už ako aspirant na vysokej škole. Predpokladal, že o tri roky dostane vedecký titul CSc, titul kandidáta vied. Vedel, že po jeho získaní bude mať istotu dobre plateného pracovného miesta buď v nejakom výskumnom ústave, alebo na svojej vysokej škole. Aspoň to bola výhoda socialistického systému, vedieť, že vždy máte prácu. Akú, to záviselo od dosiahnutého vzdelania.

Milan s Alenou sa rozhodli, že nič nenechajú na náhodu a ešte predtým, ako privedú na svet prvého potomka, chcú byť pripravení na život bez finančných problémov. Nebolo to zložité, veď kde mal človek minúť zarobené peniaze, keď za hranice všedných dní sa cestovať nemohlo, o zelenine a ovocí z Talianska, Grécka alebo Španielska sa ani nechyrovalo a všetko sa dopestovalo doma v záhradkách alebo priviezlo z lacnej Kuby.

I času bolo neúrekom. Po skončení osem a polhodinového pracovného času neutekali ľudia nakupovať do obrovských nákupných centier, ale v pokoji a bez zhonu zaplatili za základné potraviny vo svojom miestnom obchodíku a tešili sa domov, aby strávili čo najviac voľného času s rodinou a priateľmi. Hoci to nebol ani vzrušujúci, ani hektický život, predsa len mal svoje čaro. Každý poznal každého a každý mal na každého čas. Bolo to družnejšie, ľudia mali čas stretávať sa, pohovárať, prípadne si aj opatrne a v tichosti zanádať. Zanádať si na systém, ktorý neumožňoval to, čo mladých ľudí lákalo najväčšmi: cestovať a spoznávať cudzie krajiny, nových ľudí a iné kultúry. Vidieť, ako sa žije inde. O to väčšmi však cestovali doma, po svojej krajine.

Aj Milan s Alenou patrili medzi tých, čo doma nesedeli. V tom čase precestovali celé Slovensko. V zime lyžovali, v lete chodili po horách a dovolenky trávili v prekrásnej slovenskej prírode alebo na chalupách s priateľmi. Najčastejšie na Orave, kde zostala drevenica po Milanových starých rodičoch. Tu sa každoročne na Silvestra stretávali so spoločnými priateľmi. Každým rokom ich bolo viac a viac, niekedy sa až čudovali, koľko dospelých a detí sa ta zmestí.

Po dvoch rokoch príjemného života vo dvojici sa Milan s Alenou rozhodli, že nastal ten správny čas, aby si ta aj oni privedli svojho potomka.

S narodením dcéry sa začala nová éra nielen v ich spoločnom živote, ale i v živote celej spoločnosti. Lea prišla na svet v novembri pamätného roku 1989, jeden deň po demonštráciách, ktoré sa odohrali v Prahe na Národnej triede pri príležitosti Dňa študentstva. Študenti, ktorých zhromaždenie bolo po krutom zásahu policajných síl rozohnané, sa ako prví odvážili poukázať na problémy nielen v školstve, ale aj v spoločnosti. Oni prví boli impulzom na spustenie udalostí, ktoré potom nasledovali. Ich výsledkom bol pád socializmu a totalitného režimu.